

TERVISEAMET

Kliendiohutus ja vähempiiravad meetmed

Eve Pilt

Terviseameti järelevalveosakonna nõunik

22.05.2017

Uuringust selgus, et

- 131 hooldekodu kliendid kukkusid aasta jooksul ligi 500 korral (25 hooldekodus kliendid ei olnud kukkunud, 1 ei vastanud);
- Lamatistega kliente oli 105 asutuses.
- 35 asutust kinnitasid ohjeldusmeetmete kasutamist (neist 25 ravimitega ohjeldamist).

kliendi ohutus vs ohjeldamine

Kliendile osutatava teenuse ohutus

- Sotsiaalhoolekande seaduse § 20lg 1 räägib et väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse kliendile **tuleb tagada turvaline keskkond**
- Rahvatervise seadusest § 4 p 10 - teenuste osutaminehoolekandeesutustes **ei tohi kahjustada tervist**
- RterS § 15 lg 1 → Tarbijakaitse seadus § 10 lg 2- Ohtliku teenusena käsitatakse teenust, mille osutamise viisiga seonduv viga või teenuse osutamisel kasutatava toote konstruktsiooni või koostise puudus **või teenuse kohta antud ebaõige, eksitav või puudulik teave** võib põhjustada inimese vigastuse, mürgistuse, haiguse või muul viisil ohustada tema tervist.

ohjeldamine

- Isiku liikumisvabaduse piiramine personali vähesuse tõttu või personali mugavuse huvides

Ohjeldamine väljaspool kodu osutataval üldhooldusteenusel on keelatud

- Kliendid, kes on kinni seotud voodi, ratastooli, geriaatrilise tooli või mille iganes külge
- Psühhotroopsete ravimite andmine ilma arsti määramiseta personali suval, nõ „vajadusel“
- Klientide tuppa lukustamine.

Ohjeldamine Eesti seadusandluse tähenduses

- 1) füüsiline ohjeldamine – isiku kinnihoidmine füüsilise jõu abil eesmärgiga piirata isiku liikumist ja liigutuste ulatust;
 - 2) ohjeldamine ravimite abil – isikule ravimite manustamine tema tahte vastaselt isiku rahutussümptomite leevendamiseks;
 - 3) mehaaniline ohjeldamine – mehaaniliste vahendite, sealhulgas ohjeldamisrihmade kasutamine eesmärgiga piirata isiku liikumist ja liigutuste ulatust. Mehaanilist ohjeldamist võib rakendada jälgimisruumis. Mehaanilise ohjeldamise ajal peab olema tagatud, et ükski ohjeldatav ei ole teiste patsientide nägemisulatuses;
 - 4) eraldusruumi paigutamine – isiku eraldusruumi paigutamine tema liikumise ja suhtlemise piiramiseks.

Rahvusvaheline koostöö

- Ajendiks 2011 meediaskandaal ohjeldusmeetmete rakendamise kohta õendushoolduses
 - pilootprojekt Eestis, materjal „ 60 alternatiivi vabaduse piiramisele tervishoius“
- 2015 – „80 alternatiivi vabaduse piiramisele tervishoius“)

Rahvusvaheline vaade ohjeldamisele

- **Tehnoloogilised** –Surve padjad, alarmid, mis teavitavad töötajaid, kui klient või patsient liigutab; magamistoa ukse sensorid, kiibid klientide või patsientide kingades, käevõrud patsiendi jälgimiseks, signaal patsiendi või kliendi pörandamatis, sensor järelevalve, kaamera järelevalve, pealtkuulamise süsteem kliendi või patsiendi toas.

Rahvusvaheline vaade ohjeldamisele

- **Psühholoogiline ohjeldamine** - kellegi eluviisi piiramine korduvate meeldetuletustega, et nad ei tohi midagi teha või et seda on ohtlik teha või jättes patisendi või kliendi ilma millestki, mida neil on vaja selleks, mida nad tahavad teha nagu kõndimise abi, piirangud teistega suhtlemiseks, limiteeritud telefoni või interneti kasutamine, mittevajalik patsiendi või kliendi privaatsuse piiramine nagu ka mittevajalik küllastajate piiramine, kes patsiendiga kohtuda soovivad. Sinna alla kuuluvad ka maja sisekorra eeskirjad ja päevased korraldused, mida igaüks on sunnitud järgima. Loomulikult jäävad need reeglid ja korraldused normaalseks igapäeva elu tingimuste osaks. Sellegipoolest võivad need samad sisekorra reeglid ja eeskirjad kujuneda sama piiravaks kui ohjeldavad ja piiravad meetodid.
- Vt 2014 – EPSO raamistik ohjeldamisele“
(http://www.terviseamet.ee/fileadmin/dok/Tervishoid/EPSO_raamistik.pdf)

Kliendileping kui oluline osa turvalise ja ohutu teenuse tagamisest

- Sõnasta lepingus selgelt, mis teenuseid ja millises mahus kliendile pakutakse.
- Kirjuta eraldi lahti ka see, kuidas on korraldatud tervishoiuteenuste kättesaadavus kliendile (kes mida ja millises ulatuses teeb).
- Samuti võid lepingus kokku leppida, kuidas toimida patsiendi turvalisuse tagamiseks.
- Kui asutusel puudub tervishoiuteenuse osutamise tegevusluba/ei ole sõlmitud lepingut tegevusluba omava tervishoiuteenuse osutajaga, siis jälgida hoolikalt lepingu sõnastust tervishoiuteenuse osutamise osas. Mitte jagada eksitavat teavet.

Teenuse dokumenteerimine – osa ohutusest

- ShS ei sätesta konkreetset nõuet, kuidas dokumenteerida hoolekandeesutuses osutatavat tervishoiuteenust.
- On väga oluline, et hoolekandeesutusel on olemas ülevaade kliendi tervises seisundist.
- Kuidas täita samal ajal ka isikuandmete kaitse nõuet – näiteks võib lepingus olla klausel, et klient on nõus, et teenuseosutaja saab teavet tema tervises seisundi kohta.

Kuidas jääb tervisemuredega klient rahule

- Hoolekandeesutus on välja töötanud algoritmi(d), kuidas tagada klientidele tervishoiuteenuste kättesaadavus;
- Personal on koolitatud ära tundma, millal on kliendil vaja tervishoiuteenust;
- Kohtle klienti nii nagu sa soovid, et sind kliendi rollis koheldakse

Mida teha et tagada kliendi ohutus ja turvalisus?

- Analüüsi olukorda, k.a. kliendi, tema lähedase või seadusliku esindajaga.
- Püüa aru saada kliendi käitumise põhjustest.
- Lepi kokku vajadusel rakendatav meede/meetmed.
- Rakendatav meede peab olema proportsionaalne taotletava eesmärgiga.
- Kokkulepitud meedet tuleb kasutada kliendi vajaduseks mitte personali vähesuse korvamiseks.
- Meedet tuleb rakendada nii vähe kui võimalik ja niikaua kui vajalik.

Kuidas elada rõõmsalt 100 aastaseks

- http://60pluss.postimees.ee/4101007/99-aastane-linda-viis-asja-mille-abil-olen-nii-vanaks-elanud?_ga=2.25509433.584596879.1493891521-468456874.1457617135

TERVISEAMET

Täna tähelepanu eest!

Eve Pilt

eve.pilt@terviseamet.ee

